

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/689,Polskie-Podziemie-1939-1941-Od-Wolynia-do-Pokucia-oraz-Polacy-i-Ukraińcy-pomiedz.html>
19.03.2026, 19:39

„Polskie Podziemie 1939-1941. Od Wołynia do Pokucia” oraz „Polacy i Ukraińcy pomiędzy dwoma systemami totalitarnymi 1942-1945”

30.11.2005

Dnia 23 listopada br. w Warszawie w siedzibie Instytutu Pamięci Narodowej odbyła się promocja książek pt.: „Polskie Podziemie 1939-1941. Od Wołynia do Pokucia” oraz „Polacy i Ukraińcy pomiędzy dwoma systemami totalitarnymi 1942-1945”. Książki opracowała Wspólna Robocza Grupa Polsko-Ukraińska, która działała od 1996 roku. W skład grupy wchodzi archiwisci i historycy Służby Bezpieczeństwa Ukrainy, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji RP oraz Instytutu Pamięci Narodowej.



Efektom ich dotychczasowej pracy jest seria wydawnictw dokumentalnych „Polska i Ukraina w latach trzydziestych - czterdziestych XX wieku” zawierających nieznane, unikalne dokumenty pochodzące ze zbiorów archiwalnych służb specjalnych obydwu Państw.

Książki są dwujęzyczne - dzięki czemu z materiałami tymi zapoznać się może w tym samym stopniu czytelnik ukraiński jak i polski, zwłaszcza historycy i kombataneci.

Tom 1 pt. „Polskie podziemie 1939-1941 - Lwów, Kołomyja, Stryj, Złoczów” zawiera 10 akt spraw prowadzonych przeciwko polskim patriotom przez organy NKWD (m. in. sprawa gen. Mariusza Zaruskiego, Beaty Obertyńskiej, sprawa Komendy Obszaru ZWZ Lwów i in.)

Tom 2 pt. „Przesiedlenia Polaków i Ukraińców 1944-1946” zawiera 184 dokumenty dotyczące tragedii ludzkich spowodowanych przymusowymi przesiedleniami po obu stronach granicy.

Tom 3 powraca do tematyki walki NKWD z polskim podziemiem - głównie z ZWZ na całym obszarze tzw. Zachodniej Ukrainy, a więc na ziemiach okupowanych. Książka nosi tytuł „Polskie podziemie 1939-1941. Od Wołynia do Pokucia” i zawiera 88 dokumentów, mianowicie dotyczących sprawy gen. Michała Tokarzewskiego-Karaszewicza, aresztowań członków ZWZ na Wołyniu, we Lwowie, w Drohobyczu, Stanisławowie, Tarnopolu, Czortkowie, łączności kurierskiej z Bazami w Budapeszcie i Bukareszcie oraz wywiadu ZWZ. Zakres tematyczny jest więc szeroki i ujmuje szereg zagadnień z zakresu konspiracji, dotychczas znanych w niewielkim stopniu lub nie znanych w ogóle.

Wreszcie tom 4 zatytułowany „Polacy i Ukraińcy między dwoma systemami totalitarnymi 1942-1945” porusza niezwykle trudną tematykę dla historyka - mianowicie zawiera 194 dokumenty polskie, ukraińskie i rosyjskie dotyczące wzajemnych - w owych latach niezwykle wrogich i krwawych - stosunków polsko-ukraińskich, a więc akcji UPA dokonywanych na ludności polskiej Wołynia i Galicji, jak również polskich kontrakcji i samoobrony.

W przygotowaniu znajduje się tom 5 pt. „Akcja «Wisła»”, również zawierający wyłącznie dokumenty i tak samo, jak poprzednie tomy, dwujęzyczny. Przewidujemy, że ukaże się on na

półkach księgarskich w 2006 roku.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)



